

Ghibu professzor beadványára!

A nagyváradi premontrei-rend egész vagyonát az állam javára írták át

Cséplő Péter könyve 1896-ból — amire hivatkoznak és

A vallásügyi miniszterium okirati elismerése 1927-ből, amit már elfelejtettek a hatóságok

Nagyvárad, szeptember 1

Balog járásbírósi elnök, a telekkönyvi hivatal vezetője, a napokban vett át egy iratot, amelyben egyetlen tollvonással döntöttek a premontrei rend vagyona felett. A hivatalos irat egy telekkönyvi átírási végzés, végrehajtása a járásbírósi határozatnak, amely szerint a nagyváradi telekkönyvi ingatlanok szereplő betétek eddigi tulajdonosának a Premontrei Rend nevére a román állam nevére írták át.

Dr. Szilágyi Dózsa, a rend főnöke, a következőkben nyilatkozik érdeklődésünkre:

— Hivatalosan nem tudunk semmit. A régi pedellusunk hozta a hírt, hogy a gimnázium épületét elvették a rendtől. Ügyésznünk megállapította, hogy valóban a rend épületéről van szó, amit már hivatalosan át is írtak az állam nevére. A rendnek elismert jogi személyisége van. Ez a hivatalos elismerés a Monitorul Oficialban is megjelent.

— Mik voltak az előzmények? — érdeklődünk tovább.

— Az előzmények?... Amikor engem a kolozsvári hadbírósi kihallgatott, akkor feltűnt nekem, hogy az ügyész Cséplő Péternek egy 1896-ban megjelent könyvéből a következő szakaszt olvasta fel:

„Ezen épületek a premontreieknek adták át és pedig nem örök birtokul, hanem csak kezelésbe, amíg a főgimnázium az övék lesz.”

Valóban, Cséplő Péter könyvének 158-ik oldalán ott van ez a szerencsétlen mondat, amelyet Kolozsváron a mellünknek szegtek. De ugyanennek a könyvének egy másik fejezetében a Diplome Restitutionalról is szó van, amelyet 1802-ben I. Ferenc király adott ki, mikor a bencészet, ciszterciákat és a premontrei-rendet visszaállította. És ott áll a Cséplő könyv 154. oldalán, hogy

Praemonstratenses habebunt pro futuro duss Praelatures Jaszoviensem quippe cum sua conjugentur Paraeositurae de Lelesz et Magno-Varadiensis ac Csornensem, cum sua perinde binae paeositurae de Túrje et Jánoshida conjugentur qui administrationem Parochiarum ante obalitionem Praehabitaram absque aggrario fundi religionarii praestituri sunt Gymnasia autem sequentia providenda obtinebunt Jaszoviensem quid Leucsoviense, Rosnabiense, Ungvariense et Magno-Varadiense.

Eszerint tehát, úgy a leleszi, mint a nagyváradi, csornai, löcsei, rozsnyói és ungvári intézmények és épületek a rend jogos tulajdonai.

Szilágyi Dózsa végül kijelentette, hogy mindent elkövetnek jogaik tudatában, és törvényes uton azonnal megfellebbezik a telekkönyvi átírást.

Ennyi történt, pontosabban az, hogy a járásbírósi végzéssel a premontrei rend iskolaépületét, rendházát és templomát átírták az állam tulajdonába.

Ghibu Onisifor egyetemi tanár adott be erre vonatkozólag kérvényt a járásbírósihoz. Beadványában elmondja, hogy szerinte ezeket az épületeket csupán használat céljaira adták át a rendnek azaz a kötelezettséggel, hogy a rend azokban tanítani fog. Miután pedig a rend nem tanít és tulajdonképpen nem is létezik, nem jogi személy Romániában, tehát nincs joga többé ezekhez az ingatlanokhoz. Ugy tartja, hogy 1870-ben, amikor az épületeket a telekkönyvbe felje-

gyezték, tévesen írták azokat a rend tulajdonába, mert az államot kellett volna tulajdonosként feltüntetni.

A beadványt Bodnár telekkönyvvezető nyomban referátummal látta el. Történelmi fejtegetésekkel indokolja meg azt, hogy Ghibu Onisifornak igaza van és az iskola, templom és rendház nem a rend tulajdona. Ennek alapján hozta meg a járásbírósi végzést, amely szerint eleget tett Onisifor Ghibu kérésének és az összes ingatlanokat az állam tulajdonába írta át.

A rendet meg sem hallgatták ebben az ügyben. Ott azt sem tudták, mi készül. Holott a telekkönyvi rendtartás értelmé-

ben fontosabb kiigazításoknál a felek is meghallgatandók. Gondoljuk, ez eléggé fontos átírás volt.

Jogilag az a helyzet, hogy a rend igenis létezik. A vallásügyi miniszterium 1927-ben okirattal elismerte, hogy a romániai rend elvált a régi szervezettől és külön szervezetet létesített.

Egyetlen igazság az egészben a hajszák mögött annyi, hogy a rend nem tanít. Az oktatást azonban a rend nem a saját akaratából szüntette be. Egyszerűen betiltották és azóta hiába kísérleteztek ezerszer is, hogy a tanítást újra kezdhessék.

Amint értesültünk, a rend felülvizsgálattal fog élni a határozat ellen.

Viharba került és megsérült Eduard angol király jachtja

A jacht a görögországi karystei öbölbe menekült

Athén, szeptember 1

Az angol király jachtja vasárnap délután elhagyta Falera kikötőt azzal, hogy előbb végiglátogatta a környéki görög szigeteket, majd a Dardanellek felé veszi útját. A tenger vasárnap viharos volt és a vihar estére egyre jobban fel erősödött, úgyhogy a jacht nem merete az éjszakát nyitni tengeren tölteni.

A jacht parancsnoksága éppen ezért úgy intézkedett, hogy a hajó azonnal vonuljon vissza és az első elérhető kikötőben töltsen az éjszakát. E parancs-

nak megfelelően a Nahlin valóban be is húzódott a karystei öbölbe és az egész éjszakát ott töltötte. A jacht behúzódsának híre természetesen azonnal elterjedt és Karyste hatóságai megkísérelték, hogy a jachtal közvetlen érintkezést keressenek. Ez azonban nem sikerült, mert a jachtot a viharban megközelíteni nem lehetett.

Ujabb jelentések szerint a jacht az öbölbe való menekülése alkalmával kisebb sérüléseket szenvedett, de ezek nem jelentékenyek.

Ruszin kormányzója Szatmáron magyar nyelven nyilatkozik a B. L. munkatársának

a csehszlovákiai kisebbségi viszonyokról, a világpolitikáról és a vizumkényszerről „Csehszlovákia sohasem lehet hűtlen Masaryk elveihez és nem tagadhatja meg a demokráciát”

Szatmár, szeptember 1.

A „Szatmári Hónap” alkalmával a város vezetősége meghívta Hrabár Constantint, Ruszinszkó kormányzóját Szatmárra. A kormányzó el is fogadta a meghívást és feleségével, valamint titkárával egyetemben Titulescu (volt Halmi) határállomáson keresztül, szombaton meg is érkezett Szatmárra. A határállomáson a város vezetői várták és ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

Vasárnap a ruszín kormányzó fogadta a B. L. munkatársát és érdekes nyilatkozatot adott a csehszlovák kisebbségi viszonyokról, a világpolitikai helyzetről, valamint Románia és Csehszlovákia közötti kapcsolatokról. A kormányzó tökéletesen beszél magyarul és — mint mondotta — a háború alatt már megfordult Szatmáron, ahol egy rokonát látogatta meg.

— A csehszlovák köztársaság — mondotta Hrabár kormányzó — a kisebbségi kérdésben a legteljesebb szabadság álláspontját vallja a magáénak.

Mi sohasem lehetünk hűtlenek Masaryk elnök elveihez és nem tagadhatjuk meg soha a demokráciát.

— Azokon a helyeken, ahol a lakosság husz százaléka kisebbségi elemekből tevődik össze, a közhivatalok és a bíróságok a kisebbségi nyelvet is használják. A kisebbségi iskolázatás nálunk a legteljesebb szabadságot élvezi. Nemcsak hirdetem, de büszke is vagyok rá, hogy

a csehszlovákiai magyar iskolák igen szép eredményekkel dolgoznak.

Románia és Csehszlovákia egymásközötti viszonyára vonatkozólag a kormányzó azzal kezdi nyilatkozatát, hogy közjogi pozíciója nem engedi meg, hogy a napi politikával foglalkozzék. Mindössze annak a ténynek megállapítására szorítkozik, hogy Csehszlovákia és Románia között az összetartozás érzése igen szilárd.

Csehszlovákia minden erejével azon van, hogy a világbékét fenntartsa.

— Nem hiszem és nem akarom hinni — ugymond —, hogy a nekiszabadult világ képes legyen újból fellobbantani az 1914-es pusztítást. Benes köztársasági elnökünk multheti beszédét idézem, aki azt mondta, hogy „mi azért vagyunk,

A technika csodája:

Kérje mindenütt az utolsó sláger

ENERGIE

borotvapengét!

A PENGÉN PIROS SZALAGGAL

Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték lilaszínű

hogy a világbékét megmentsük. Nem lesz és nem lehet háború. El tudjuk kerülni azt, hogy ismét felüssék fejüket a háboru furiái. Békét akarunk és békében akarunk élni mindenkivel”. Ezt mondta Benes. Most tehát indokolt és érthető az érdeklődés, amellyel a világ diplomáciája a szeptember 15-iki pozsonyi kisanánt értekezletet várja. Ezen a konferencián, amelynek ugyan politikai jellege lesz, kitérik azokat a gazdasági irányelveket, amelyeknek szem előtti tartásával a kisanant államainak haladniok kell.

— A gazdasági viszony Romániával a lehető legjobb. Nyugodtan elmondhatom, hogy Románia Ruszinszkó éléskamrája. Románia évenként 4000 vagon tengerit szállít nekünk. Ungváron éppen most folynak a tárgyalások abban az irányban, hogy ezt az importot miképpen biztosítsuk. Ezenkívül Ruszinszkó innen kapja a benzint, a petróleumot és az olajat is.

— Nagy baj, hogy az illetékesek még mindig nem látták be, hogy

a két ország között a vizumkényszer nem tartható fenn.

A vizumra régóta nincs semmi szükség. Ez csak mindkét ország polgárainak felesleges költséget és felesleges utánjárást jelent.

A beszélgetés még tovább folyna, de az ajtón kopognak. A város vezetői türelmetlenkednek. Kezdődik a bankett, melyet Szatmár városa ad a ruszinszkó kormányzó tiszteletére.

Hrabár Constantin két napig marad Szatmáron.

(b. l.)

Aranyér... és a foglalkozásunk?

Igen sokszor nagyon nehéz problémát foglalkozásunkat gyakorolnunk kell — azonban a fájdalmak majdnem lehetetlennek teszik. Meg lesz lepve, hogy milyen gyorsan megszabadulhat fájdalomtól, ha a gyógyszerárban „Goedecke” féle

Anusol aranyérmek

vásárol és ezeket előírás szerint felhasználja. Az Anusolt az orvosok is mint teljesen megbízható szert ismerik, amelynek feltétlen hatására mindig számíthatnak.

Megtalálták az új dalai lámát

Kalkutta, szeptember 1

A buddhista szerzetesek két éve folyó kutatásai annak a gyermeknek a felfedezésére, akiben a meghalt dalai láma lelke testet öltött, sikerrel jártak. Az új dalai láma lakóhelyét egyelőre titokban tartják. A beavatottak szerint az új dalai láma Kelet-Ázsiában, egy kétemeletes házban látta meg a napvilágot.

Finnszország fővárosába érkezett Mária Stirbei román pilótanő

Bukarest, szeptember 1

Maria Stirbei, a híres román pilótanő, aki európai körrepülést végez, mintegy hatezer kilométeres ut után megérkezett Helsingforsba. Bár az időjárás meglehetősen kedvezőtlen, a pilótanő hétfőn reggel visszaindul az országba.